

MODUŁ PROJEKTU EDUKACYJNEGO

Projekt edukacyjny

Moduł 4 — trzeci filar edukacji obywatelskiej: zespołowy projekt badawczy lub społeczny

O module

Projekt zespołowy to obowiązkowy, trzeci filar przedmiotu (obok wiedzy i działań obywatelskich). W liceum i technikum uczeń realizuje w cyklu co najmniej jeden projekt — badawczy lub społeczny — w zespole do pięciu osób. Moduł daje: (1) uniwersalny scaffold 7-etapowy z gotowymi szablonami, (2) pełny projekt badawczy „Śladami t-shirtu”, (3) pełny projekt społeczny w dwóch wariantach, (4) praktyczny plan prowadzenia projektu tydzień po tygodniu. Ocenianie — zob. Ocenianie i rubryki (Moduł 7).

1. Zanim zaczniecie — jak wybrać temat

Dobry temat projektu spełnia trzy warunki: dotyczy problemu globalnego, ma przełożenie na życie lokalne (glokalność) i jest wykonalny w waszym czasie i zasobach. Zawężajcie temat — lepszy jest wąski projekt zrobiony dobrze niż szeroki zrobiony powierzchownie.

Dwa typy projektu

Projekt badawczy	Projekt społeczny
Celem jest odpowiedź na pytanie badawcze na podstawie min. 3 niezależnych źródeł. Rezultat: raport, analiza, mapa.	Celem jest rozwiązanie zdiagnozowanego problemu w szkole lub okolicy (cel SMART). Rezultat: kampania, petycja, wydarzenie, zmiana zasad.

Zasada dowodowości. Każda liczba w projekcie ma źródło (instytucja + rok). Dane zmienne opatrzyć rokiem odczytu (np. „dane 2026”). Nie dopisujcie wartości „z pamięci”.

2. Uniwersalny scaffold projektu (7 etapów)

Ten szablon nauczyciel wykorzystuje wielokrotnie — dla dowolnego tematu projektu. Rola nauczyciela to facylitacja, nie wykonywanie zadań za zespół.

Etap	Zespół uczniowski	Nauczyciel (facylitator)	Dokumentacja
1. Cel i problem	Problem globalny z przełożeniem lokalnym; pytanie badawcze lub cel SMART.	Doprecyzowanie i zawężenie zakresu; zatwierdzenie tematu.	Karta definicji projektu
2. Planowanie i role	Podział ról (lider, analityk, grafik, promocja); zasoby i metody.	Doradztwo; wsparcie mocnych stron; rozwiązywanie konfliktów ról.	Tablica Kanban
3. Harmonogram	Zadania w czasie; kamienie milowe; terminy pośrednie.	Ocena realności założeń; zatwierdzenie harmonogramu.	Wykres Gantt'a
4. Realizacja	Badawczy: kwerenda i dane. Społeczny: kampania/petycja/akcja.	Check-iny; wsparcie merytoryczne i organizacyjne.	Robocze notatki, dane
5. Dokumentowanie	Zbieranie dowodów (zdjęcia, wideo, pisma, statystyki).	Systematyczność; nadzór nad zgodnością z RODO.	Karta dokumentacji
6. Prezentacja	Publiczne przedstawienie rezultatów społeczności.	Organizacja, zaproszenie gości, ocena prezentacji.	Prezentacja / wideo
7. Podsumowanie	Ocena celów, analiza SWOT, samoocena kompetencji.	Rozmowa ewaluacyjna; informacja zwrotna.	Ankieta + wpis do portfolio

Podział ról w zespole (3–5 osób)

Rola	Za co odpowiada
Lider / koordynator	Pilnuje harmonogramu i podziału zadań; kontakt z nauczycielem.
Analityk danych	Zbiera i weryfikuje dane, dba o źródła i oznaczanie danych zmiennych.
Grafik / redaktor	Odpowiada za wizualizacje, raport i estetykę prezentacji.
Specjalista ds. promocji	Komunikacja, zaproszenia, dokumentacja (zdjęcia, nagrania) zgodnie z RODO.

3. Gotowe szablony (do wypełnienia)

Karta definicji projektu

Zespół wypełnia na starcie (etap 1) i wpina do portfolio.

Pole	Treść (do wypełnienia)

Pola: temat i problem globalny · przełożenie lokalne · pytanie badawcze lub cel SMART · typ projektu · skład zespołu i role · planowany rezultat · potrzebne zasoby.

Tablica Kanban (podział pracy)

Prosty podział zadań na trzy kolumny — prowadźcie cyfrowo (Trello, Asana) lub na kartkach.

Do zrobienia	W toku	Zrobione

Harmonogram (Gantt uproszczony)

Rozpiszcie zadania na tygodnie i zaznaczcie kamienie milowe.

Zadanie	T1	T2	T3	T4	T5	T6

Karta dokumentacji działania

Wypełniana na bieżąco (etap 5) — dowody realizacji.

Element	Opis / dowód

Elementy: data i miejsce · co zrobiono · kto odpowiadał · dowód (zdjęcie / plik / link) · uwagi.

Ankieta ewaluacyjna (etap 7)

1. Czy osiągnęliśmy cel projektu? W jakim stopniu (0–100%)?
2. Co było największym sukcesem, a co trudnością?
3. Które kompetencje wzmocniłem lub wzmocniłam (argumentacja, weryfikacja, współpraca)?
4. Jak oceniam współpracę w zespole i podział zadań?
5. Co zrobilibyśmy inaczej następnym razem?

4. Projekt badawczy — „Śladami t-shirtu”

Globalne zależności w naszych szafach

Pytanie badawcze i uzasadnienie

Jak nasze decyzje zakupowe (fast fashion) wpływają na prawa pracownicze i środowisko na Globalnym Południu? Temat jest globalny: metka w naszej szafie prowadzi do fabryki i pola bawełny na innym kontynencie.

Metody i źródła (min. 3 niezależne)

- Audyt metek: kraje pochodzenia odzieży w szkole (próba klasowa lub szkolna).
- Ankieta o nawykach konsumenckich rówieśników (Google Forms) — anonimowa.
- **Analiza min. 3 źródeł:** raporty organizacji Fair Trade / Fairtrade International, dane GUS lub Eurostat o imporcie odzieży, raporty o wpływie fast fashion (np. UNEP). Każdą liczbę podawajcie ze źródłem; dane zmienne opatrzcie rokiem odczytu.

Działania krok po kroku

6. Doprecyzujcie pytanie i podzielcie role; wypełnijcie kartę definicji.
7. Zaprojektujcie ankietę i formularz audytu metek.
8. Zbierzcie dane: metki (kraje pochodzenia) i odpowiedzi ankietowe.
9. Przeanalizujcie ślad środowiskowy (transport, woda, odpady tekstylne) na podstawie źródeł.
10. Zbudujcie „mapę naszej szafy” i sformułujcie rekomendacje.
11. Zaprezentujcie wyniki i zorganizujcie szkolny dzień wymiany ubrań (swap party).

Harmonogram przykładowy

Zadanie	T1	T2	T3	T4	T5	T6
Definicja i role	X					
Ankieta i audyt		X	X			
Analiza źródeł			X	X		
Mapa i raport				X	X	
Prezentacja / swap party						X

Rezultat, kryteria sukcesu i ocena

Rezultat: interaktywna „mapa naszej szafy” + raport z rekomendacjami + swap party.

- Zebrano dane z min. 3 niezależnych źródeł, każda liczba ze źródłem.
- Wnioski wynikają z danych, nie z opinii; rekomendacje są konkretne.
- Prezentacja dotarła do szerszego grona niż własna klasa.

Nota RODO. Ankiety zbierajcie anonimowo lub za zgodą; nie publikujcie danych pozwalających zidentyfikować konkretne osoby. Zdjęcia z wydarzeń — tylko za zgodą i bez wizerunku osób, które jej nie wyraziły.

Ocena: wg rubryki projektu w module Ocenianie i rubryki (Moduł 7).

5. Projekt społeczny (dwa warianty)

Wariant A — „Szkolny Tydzień Edukacji Globalnej”

Cel (SMART): w ciągu jednego tygodnia podnieść świadomość rówieśników o wybranym problemie globalnym (mierzone diagnozą przed i po).

Działania krok po kroku

12. Diagnoza wiedzy rówieśników (krótka ankieta wejściowa).
13. Zaplanujcie cykl: warsztaty, debata rówieśnicza, projekcja filmu, wystawa plakatów.
14. Zaproście gości i rozpropagujcie wydarzenie (naturalne powiązanie z Tygodniem Edukacji Globalnej — listopad).
15. Zrealizujcie wydarzenia i udokumentujcie je (karta dokumentacji).
16. Ankieta wyjściowa i pomiar zmiany świadomości.

Kryteria sukcesu

- Mierzalny wzrost świadomości między diagnozą wejściową a wyjściową.
- Udział poza własną klasą; udokumentowane dowody działań.

Wariant B — „Zielony serwer: redukujemy cyfrowy ślad węglowy”

Cel (SMART): zmniejszyć cyfrowy ślad węglowy społeczności szkolnej o 15% w ciągu semestru poprzez kampanię i zasady higieny cyfrowej.

Działania krok po kroku

17. Diagnoza nawyków cyfrowych (czas online, zbędne pliki i e-maile w chmurze).
18. Kampania: infografiki, posty, dzień oczyszczania skrzynek i dysków.
19. Lobbing u dyrekcji na rzecz ustawień energooszczędnych w pracowniach.
20. Opracowanie i podpisanie „Szkolnego Kodeksu Ekologii Cyfrowej” przez dyrekcję i samorząd.
21. Pomiar efektu i publikacja wideoporadnika.

Kryteria sukcesu

- Przyjęty i podpisany kodeks; udokumentowany pomiar zmiany nawyków.
- Realny, choćby częściowy, efekt (np. mniej przechowywanych zbędnych danych).

Wskazówka. Oba warianty łączą się z działaniami obywatelskimi (Katalog działań obywatelskich, Moduł 5) i z wpisem do portfolio (Moduł 6). Dowody dokumentujcie na bieżąco kartą dokumentacji z części 3.

6. Prowadzenie projektu tydzień po tygodniu

Orientacyjny plan na sześć tygodni — dostosuj do liczby godzin i kalendarza szkoły. Po każdym etapie zrób krótki check-in z zespołami.

Tydzień	Co się dzieje	Efekt / kamień milowy
1	Wybór tematu, zawężenie, podział ról, karta definicji.	Zatwierdzony temat i zespół.
2	Planowanie metod, harmonogram (Gantt), przygotowanie narzędzi (ankieta, formularze).	Gotowy plan i narzędzia.
3-4	Realizacja: zbieranie danych lub prowadzenie działań; bieżąca dokumentacja.	Zebrane dane / zrealizowane działania.
5	Analiza, wnioski, przygotowanie rezultatu (raport, mapa, kampania).	Gotowy rezultat.
6	Prezentacja publiczna, ewaluacja (ankieta, SWOT), wpis do portfolio.	Prezentacja + refleksja.

Częste trudności i jak im zaradzić

- **Zbyt szeroki temat** — zawężcie do jednego pytania lub jednego celu.
- **Nierówny podział pracy** — jasne role i tablica Kanban; check-iny nauczyciela.
- **Dane bez źródeł** — każda liczba ze źródłem; braki oznaczcie „[do uzupełnienia]”.
- **Dokumentacja na ostatnią chwilę** — wypełniajcie kartę dokumentacji na bieżąco.